

ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΖΩΗ

ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ

‘Ο «*Mercure de France*» γιά τή νεοελληνική φιλολογία: Τό ἔργο τοῦ Ἰδα, τὸ θέατρο τοῦ Ξενοπούλου, τὸ διήγημα στὴ σημερινή Ἑλλάδα, κλπ.— ‘Ο *Ludovic Nemo* γιά τὸ Νιρβάνα.—Τὰ «*Λυρικά*» τοῦ Πάνου Δ. Ταγκόπουλου.

—Μιλώντας στὸ «*Mercure de France*» γιά τή νεοελληνική φιλολογία ὁ Δημ. Ἀστεριώτης (P. Lébésque) σταματᾷ εὐλαβητικὰ μπροστὰ στὸ ἔργο τοῦ ἀλησμόνητου Ἰδα. Πρῶτα πρῶτα γιά τὸ μεγαλεῖο τοῦ τιμολογισμοῦ, μᾶς λέει πὼς μέσα στὴ δράση καὶ στὰ ἔργα τοῦ Δραγοῦμη εἶναι ἡ καθαρότερη ἐκπροσώπηση τοῦ ἑλληνικοῦ ἔθνικισμοῦ. Ἐπειτα, ξετάζοντας τὸ δημοτικισμό του, τὸν ἀγνοῖ τοῦ ἀγῶνα γιά τὴν ἐπικράτηση τῆς ζωντανῆς γλώσσας πού γι αὐτὸν εἶναι τὸ στήριγμα τῆς ἔθνικῆς ψυχῆς, μᾶς λέει πὼς μὲ τὸ ὅλο ἔργο του καὶ πρὸ πάντων μὲ τὰ «*Ἄλκα*» τοῦ Ἀρθουρά, μᾶς δίνει, ὅσο κενύνας ἄλλος, καθαρή τὴ σημασία τοῦ γλωσσικοῦ ἀγῶνα. Ὅσο γιά τὴ λογοτεχνική ἀξία τῶν ἔργων του καὶ γιά τὴν ὁμορφιά στὴ φόρμα, προτιμᾷ ἀπ’ ὅλα τὴ «*Σαμοθράκη*» καὶ τὸ «*Στὴν Κοζάνη*».

Τοῦ Ξενοπούλου πλεονεξίαι ποὺ τὸ θέατρό του καὶ ἔχωριστὰ τὴν εὐκολία του νὰ βρῇ θέματα ποιοῦν γιά τὸ διήγημα καὶ γιά τὸ θέατρο, ὅσο καὶ ἂν ἔστω στὴν ἐπεξεργασία τοὺς προσέχει πρὶν ἀπ’ ὅλα πὼς ν’ ἀρέσει στὸ κοινόν. Ἡ συντηρητικότητα του στὴ γλώσσα καὶ ἡ τέχνη του γενικά, ἀρέσουν τόσο στὸ κ. Λεμπέκ, ὥστε νὰ τὸν παρομοιάζει μὲ τὸν Renè Bazin.

Ὑστερα, κρίνοντας τοὺς νεοέλληνες διηγηματογράφους, λέει γιά τὸ Μωραϊτίδη πὼς μ’ ὅλο πὺν δὲν εἶναι νοθεύοντας τοῦ σωροῦ καὶ πὺν τὰ διηγήματά του ἔχουν τόσην ἀρμονία στὴν πλοκή καὶ τόσο μύθο ἑλληνικό, εἶναι τολμηρό, πολὺ τολμηρό, ἐπειδὴ πῆρε τὸ ἀριστεῖο τῶν γραμμάτων, νὰ τὸν ἐξισώσουμε μὲ τὸν Παπαδιαμάντη ἢ τὸν Κορυαῖττα.

Ἀπὸ τὸ Βουτιρά, τοῦ ἀρέσει ὁ ρεαλιστικὸς του ἱμπερσιονισμός, πὺν μοιάζει μὲ τὸν Ρώσσων συναδέρφων του, καὶ τὸ πικρὸ του χιούμορ.

Τὸ κοινωνικὸ διήγημα τὸ ἀντιπροσωπεύει ὁ Κρίστας Παρορίτης «συγγραφῆς, ὅπως λέει ὁ Λεμπέκ, ἀπὸ τὴν τιμημένη φάληγγα τοῦ Νουμά, ρεαλιστῆς στὴν παρατήρηση καὶ μὲ ἰδέες μεγάλες. Τὴν τελευταία του καὶ καλύτερη συλλογὴ «Ὁ Πατέρας καὶ ἄλλα διηγήματα», μᾶς τὴν ἔδωσε τώρα κοντὰ τὸ «Ἀθηναϊκὸ Βιβλιοπωλεῖο» Γενάρη. Ὅλα τοὺς εἶναι διηγήματα γεμῆτα παρατήρηση, λιγὸλογα τὰ περισσότερα, χωρὶς καμὴν ἐπιτήδευσιν τεχνική καὶ μὲ δύναμιν ἱερατικὴν γραμμῆς, ὅπως λόγου χάριν τὸ «*Χερσόγραφον*» καὶ τὸ «*Στὴν ῥίζα τοῦ Βουνοῦ*».

— Ἀπὸ τῆς καινούργιης ἐκδόσεως ἀναφέρει ὁ Λεμπέκ τὴ «*Διδασκαλία τῆς γλώσσας*» στὸ δημοτικὸ σκο-

λεῖον τοῦ Ρουσσέλ, τῆς Χίλιες καὶ μιὰ νύχτες» τὴ μεταφράσει τοῦ Τριχογλίδη, τὸ «Πίσω ἀπὸ τὰ κάγκελα» τοῦ ἀκούραστου ἀγωνιστῆ Ταγκόπουλου, τῆς «Στιγμὲς πὺν ζῶ» μιὰ συλλογὴ στίχων ὁλοῦ πόνου τοῦ Κυριαζή, τὰ «Τραγοῦδια τῆς Μυρτιάτισσας» πὺν εἶναι ὁλοῦ μουσικὴ καὶ ὄνειρος, τῆς «Ἐρημὲς» τοῦ Ἡλιόχαρου τοῦ Καστανάκη, τὸ «Ἐγχειρίδιον τοῦ σοσιολομοῦ» τοῦ Αἰῶνα καὶ ἄλλες.

—Σ’ ἄλλο περιοδικόν, τὴ Revue Contemporaine ὁ ποιητὴς μας Ἀθα. Νεμόης (Ludovic Nemo) καὶ τοῦ ἀπὸ τὸν τίτλο les poètes Grecs contemporains, μᾶς δίνει μιὰ μελέτη του γιά τὸ Νιρβάνα. Βιογραφία του πρῶτα καὶ ἔστω ἀνάληψη τοῦ πολὺμορφου ἔργου του.

Γιά τὸ «Γύρω ἀπὸ τὸν ἔρωτα» πὺν, ἐνώνοντας χρονογραφημάτα του δημοσιευμένα στὴν «Ἐστία», μᾶς ἔδωσε, ἀντὶ κάθε ἀνάληψη καὶ σχολίου βάζει τὸ γράμμα τοῦ Rougères πὺν ἔχει δημοσιευτεῖ στὸ ἴδιον τὸ βιβλίον γιά πρόλογον.

Ἀπὸ τὴν τελευταία του ποιητικὴ συλλογὴ «Παγὰ λυλίσουσα», γιά τὰ γνωρίζει τὴν ὁμορφίαν τῆς στοὺς συμπολίτες του τοὺς Γάλλους, μεταφράζει σὲ ἀριστοτεχνικὰ τετράστιχα τὴν «Γοίαινα», τὸν «Ἑλληνικὸν ἀόθος», τὴ «Βροχή» στὸ κύμα, τὴ «Γαλήνη», τοὺς «Δελφούς», τὴν «Ὀλυμπία» καὶ ἄλλα.

Γενικά γιά χαρακτηρισμὸ τοῦ Νιρβάνα μᾶς λέει πὼς εἶναι τὸ πῶς ἰσορροπημένο μυαλὸ συνδυάζοντας τὴν τέχνη τοῦ εὐχάριστου μὲ τὴ βαθιὰ παρατήρηση. Εἶναι, μᾶς λέει, ὁ κατ’ ἐξοχὴ Ἀθηναῖος Μέναντρος ὁ νεώτερος. Κ’ εἶναι τόσο ἀναπόσπαστα καὶ αὐτός, τόσο βαθιὰ ριζωμένος στὸ Ἀττικὸν τοῦ χώμα πὺν ἡ γαλέρα τοῦ Πτολεμαίου δὲ θὰ τὸν δελάζε οὐτ’ αὐτόνε, ὅπως καὶ τὸν ἀρχαῖον Μέναντρο.

Ὁ κ. Μιχ. Ροδάς δημοσιεύει στὴν ἐφημερίδα «Κόσμος» τῆς Σμύρνης, (2 τοῦ Ὀκτώβριου, σελ. 2) μιὰ πλατὺ κριτικὴ γιά τὰ «*Λυρικά*» τοῦ Πάνου Δ. Ταγκόπουλου. Ἀπ’ αὐτὴ τὴν κριτικὴ ξανατυπώνουμε δὺν μερικὰ περικοπὰς, τῆς χαρακτηριστικώτερες.

Διάθετα πρόξες καὶ ποιήματά του σὲ διάφορα περιοδικὰ καὶ διατηρῶ πάντοτε τὴν ἐντύπωση τῆς δραματικῆς δημιουργίας του. Ἡ ζωὴ τῶν ἀνθρώπων εἶναι σὰν τὴ ζωὴ τῶν δέντρων, ἀκόμα καὶ στὴ δημιουργία τῶν καρπῶν των. Ἐνα καρποφόρον δέντρο στὴν πρῶτα τοῦ χρόνια δίνει καλοὺς καὶ εὐγευστοὺς καρπούς, μὰ δίνει καὶ ἄλλους πὺν μένουν ἀγούροι καὶ ἀμάλευτα ἢ μαραινόνται ἀπάνω στὰ δέντρα. Εἶναι καρπὸς καὶ αὐτός, μὰ μέσα του δὲν ἔχει γλύκα οὔτε ἡ καὶνὸ πὺν λέμε τὸν ῥιμάνσω.

Γιά τὸν Πάνον Ταγκόπουλον μπορῶ νὰ πῶ, μὲ εὐληξίαν, ὅτι τὸ πρῶτον ποιητικὸν του δέντρο μᾶς ἔδωσε πολὺ λίγους ὄγους καρπούς. Κι αὐτὸ πρέπει νὰ ποδοῖ στὴν παράδοσιν, στὸ περιβάλλον καὶ στὸν ὁμηρικὸν τοῦ πνεύματος. Ἀπὸ ἀνθιστὶν σὲ ἀνθιστὶν καὶ ἀπὸ ἀκαρπὸν σὲ καρπὸν, φθάνουμε στὰ «*Λυρικά*» πὺν εἶναι, γιά μέ-

να τουλάχιστο, τὸ ἐκλεκτὸ ποιητικὸ τοῦ δέντρο με-
τὸς εἰγενοῦς καρπούς. Ἦρθε ἡ φυσικὴ ἐξέλιξις. Ἡ
ὠρίμανσις. Ἡ πραγματικὴ ἐκδήλωσις τοῦ ἑαυτοῦ του.
Ἦ ἐμπνευσίς ὅχι τοῦ περιβάλλοντος, οὔτε τοῦ πνευ-
ματικοῦ φροντιστήριου, ἀλλὰ τοῦ δικοῦ του ταλέντου
ποῦ ἴσαμε ἰστέ ἐμενε αἰχμάλωτο στὸ νέον ἀνθρώπο
τῶν ἐντυπώσεων. Ἡ ζωὴ ἐρχεται μόνι τῆς, δὲν ἐκδι-
άζεται. Καὶ ὁ ποιητὴς ἀρχινᾷ νὰ βλέπει καθαρὰ τὸν
ἑαυτὸ του νὰ αἰσθάνεται τὰς συγκινήσεις του ρεαλι-
στικά, νὰ ἔχει τὴν κρίσιν πειθαρχημένη καὶ τὸ τρα-
γοῦδι ἀγνό, ρωμυλίο, θρονιόλαλο, ὠρμησμένον με
χρωματισμοὺς δικούς του, με εἰκόνες ζωντανές, πραγ-
ματικὰς ποῦ τοῦ παρουσιάζει ἡ φυσικὴ, ἡ κοινωνικὴ
ζωή.

Τὰ «Λυρικά» λοιπὸν εἶναι τὰ πανιά τοῦ καρδιοῦ
ποῦ τὸ ξανοίγουν στὴν πλῆξιά θάλασσα. Φεύγει ἀπὸ
τὰ καρδιοστάσια καὶ τραβάει δόλοισα πρὸς τὸ ρεῦμα
τῶν μεγάλων κυμάτων. Ἐκεῖ εἶναι ἡ πόλη, ἡ δημι-
ουργία, ἡ τρικυμία, ἡ γαλήνη, ὁ θυθὸς ἢ τὸ ἀφρο-
στεφάνωμα. Τὰ «Λυρικά» εἶναι μιὰ ἐλπιδοφόρα δοκι-
μή. Μιὰ ἰσχυρὴ κραυγὴ πρὸς τὸν Θεὸ τῆς Τέχνης.
Ἔνα ἐπίμονο θέλω. Μιὰ ἐκδήλωσις τοῦ ἐγὼ. Νὰ προ-
μαντέψω τὸν ἀγῶνα στὸ ἀνοιχτὸ πέραν ἢ στὸν Ὠκε-
ανὸ δὲν εἶναι φρόνιμο καὶ δὲν μπορῶ.

Μὰ τώρα ὅς παρακολουθῶ τὸ λευκὸ καρδίῃ ποῦ
ἀνοίξε τὰ πανιά του καὶ ὀρηκτικὰ, ἀσυγκράτητα φεύ-
γει πρὸς τὸ μεγάλο δρόμο τῆς πνευματικῆς δημιουρ-
γίας.

Τραγουδάει, τραγουδάει καὶ προφητεύει τὴν ἀγάπην
γιὰ νὰ γύρει ἀντακουφιστικά σ' αὐτήν. Ἡ ψυχὴ πό-
θος καὶ ὁ στοχασμὸς ἐλπίδα. Τραγοῦδι καὶ ἀγάπην
συγκινῶν τὴ σφριγηλὴ ζωὴ του. Χωρὶς αὐτὰ εἶναι
μαρμαρισμένος, καὶ μ' αὐτὰ ὁ χαρούμενος καὶ φιλογό-
υλος τραγουδιστής.

Τέτιον τὸν ἀναγνωρίζει καὶ ὁ «μωίτρο» Κωστής Πα-
λαμῆς. Σ' ἓνα γράμμα του, ποῦ χρονολογεῖται ἀπὸ τῆς
14 Αὐγούστου γράφει στὸν ποιητὴ ὁ ποιητὴς τοῦ
«Δωδεκάλογου τοῦ Γύφτου», «Τάφου» καὶ τῆς
«Φλογέρας τοῦ Βασιλῆως».

Ἀγαπᾷ τὰ λαμπρὰ χρώματα, τὴ γερὴ ζωὴ, τὸ
τραγοῦδι ποῦ ξεκινῶνται θρονιόλαλο, τὴ χαρὰ τῆ
ρωμμένη. Γι' αὐτὸ καὶ τὰ συμπαινετικώτερα γιὰ μένα
ἐκεῖνα ποῦ σοῦ μοιάζουν περισσότερον εἶναι τῆς «Χα-
ρᾶς καὶ τοῦ «Ἥλιου» οἱ συμφωνίες καὶ μέσα σ' αὐτὰ
ἢ τ' Ἀττικὴν ἢ τ' Ἀρχαδικὴν «Ἀνοιξήν, ζωνρότερ' ἀκό-
μα τὸ «Φῶς μες στὸ Φῶς» με χαροποίησαν ἐξαιρετικά.
Ὑστερα τὰ «Κόκκινα Κροῖνα», με τὰ Χέρι με τὸν
Υμέναιο, με πόσους ἄλλους στίχους καὶ στροφές!
Ἀπλούστατα, καταγράφω τῆς μοιροβιᾶς μου στὸ περι-
θώριο τοῦ βιβλίου σου. Βιαστικά—γιατ' εἰμαι κάπως
παραμερισμένος, καθυστερημένος καὶ γηρασμένος, με
μιὰν ἀτονίαν πλὴ μοῦ δυσκολεύει κ' ἓνα ἀπλό γράμμα.

Καὶ τ' ἄλλα τραγουδιὰ του εἶναι γραμμένα με τὴν
οὐτὴ νεανικὴ ὁρμή, μὰ ἐγὼ ξεχωρίζω πάντα καὶ ἀ-
γαπῶ τὴν «Ἀρχαδικὴν Ἀνοιξήν». Ὁ ποιητὴς δέξαι
δὲν πρόκειται νὰ στουπήσει ἕως ἐδῶ. Τὴ χαρὰ θὰ
τὴ διαδεχθεῖ ὁ πόνος, τὸ φῶς τὸ σκοτάδι καὶ τὴ γα-
λήνη ἢ τρικυμία. Ἡ ὠρίμανσις ἐρχεται φυσικὰ καὶ θ-

ποδοθητικά. Τὸ αἶσθημα πλουτίζεται ἀπὸ τὸν πόνο,
ἀπὸ τὸ χωρισμὸ τῆς Ἀττικῆς, καὶ νὰ τὰ «Σπασμένα
φτερά» ἢ νὰ μορφή καὶ ἢ νὰ ποιήσῃ του. Ἀπὸ τὴν
ὠραιοφώτιστη ἐπιφάνεια προχωρεῖ στὸ βάθος, στὸ
σκοτάδι, ἐκεῖ ποῦ ἡ ψυχὴ ἀγωνιᾷ, ἐκεῖ ὅπου ὁ πόθος
κεντρίζεται ἀπειθάρχητα. Ἡ νύξ ζωὴ, ἡ ἀληθινὴ ἀ-
γάπη, τὸ ταξίδι ἐπάνω στὴν πλατιὰ ἀγκαλιά τῆς θά-
λασσας. Στὰ «Σπασμένα φτερά» σημετεχῶν καὶ οἱ ψυ-
χὲς ὄλων μας. Μιὰ καινούργια χορδὴ, ὄνειρεντὰ λε-
πιδωμένη, ξυπνάει τοὺς θαυμάσιους κόσμους. Ἐ-
λα ἡ περίοδος τῶν πνευματικῶν κυματισμῶν. Μέσα
στὴ σκέψη χαράσσονται τὰ σέ'πτα ἀδρά, τολμημα, ἡ
ἀνησυχία κυριαρχει γιὰ τὴ δημιουργίαν τοῦ μεγάλου
ἔργου.

Δὲν μπορεῖ νὰ ξέρει κανένας τί θάβγει ἀπ' αὐτὸν
τὸν πνευματικὸ ὄργανισμὸ. Πρόξες καὶ ποιήματα του
ποῦ ξέροιμε ἕως σήμερ, εἶναι σταθμοὶ περσιτικοί.
Τὸ παλάτι μπορεῖ νὰ εἶναι σχεδιασμένο, μὰ πότε θὰ τὸ
χτίσει; Πότε θὰ ἀνυψωθεῖ ἡ σημαία τῆς νίκης; Αὐ-
τὸς ὁ διλημματικὸς δρόμος ἀνοίγεται στὸν ποιητὴ
Πάνο Τεργκόπουλο σύμφωνα με τὴν πνευματικὴ παρὰ-
δοσὴ του. Ὅταν στήν ἡλικίαν του δημιουργοῦνται τὰ
«Λυρικά» καὶ τὰ «Σπασμένα φτερά», εἶναι δίκαια ἢ
ἀξίωσὴ μας νὰ θέλωμε τὸ φῶς ὅχι μονάχα ἐπάνω
στὰ δονὰ τὸ κατεμνησμένο, ἀλλὰ τὸ φῶς μέσα στὴν
τρικυμία, κάτω ἀπὸ τὸ σκοτάδι τοῦ πόνου, παρηγοριὰ
καὶ θεραπεία τῆς ἀνθρώπινης τρικυμίας.

Κοντολογίς θέλω νὰ πιστεύω αὐτὴν ἀνώτερη γονιμό-
τητα τοῦ πνευματικοῦ του ἡφαίστειου. Ἡ μοῖρα στοὺς
πνευματικούς του δρόμους τοῦ γέλασε ἀπὸ τὰ παιδικὰ
του χρόνια. Ἄς τῆς ἀποδείξῃ ὅτι τὸ γέλιο τῆς εἶταν
εὐεργετικὸ, καὶ ἡ θυσία τῆς ἔδωσε ὅτι περιμένουν δ-
λοι ἀπὸ τὴν πνευματικὴν παράδοσιν τῶν Τεργκοπού-
λων.

ΞΕΝΗ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ

Ὁ Μπωντελαίρ δραματικός. — Τὰ ἐκατόχρονα
τοῦ Δοστογιέφσκη. — Δυὸ βιβλία γιὰ τὸ
Sainte-Revue.

—Μὲ τὴν ἀφορμὴ τῶν ἐκατόχρονων τοῦ Μπωντε-
λαίρ μᾶς δόθηκε εὐκαιρίαν νὰκούσουμε πολλὰ πράμα-
τα γι' αὐτὸν ποῦ ἴσαμε τώρα μᾶς εἶτανε σκεῖν ἄ-
γνωστα. Μιὰ μελέτη τοῦ Μπουασὸν μᾶς γνωρίζει τὸν ποι-
ητὴ τῶν «fleurs du mal» σὰ δραματικὸν συγγραφέα.
Εἶν' ἀλήθεια πῶς δὲ μᾶς ἔχει ἀφίσει πολλὰ πράμα-
τα ἀπ' αὐτὴν τοὺν κατεύθυνσιν. Ὁ Μαρκεζιὸς
τοῦ 1ου τῶν Οὐσάρων καὶ «Τὸ τέλος τοῦ Δὸν Ζωιάν»
ἀτέλειτο, κ' ἔνα δράμα μόνον τελωμένο «L'Invrogné».
Ξαίρουμε ἄρα πῶς δὲν ἀσχολήθηκε πρὸς δοκιμα-
στικά καὶ ἀφαιρὰ στὸ εἶδος αὐτό, μόνον καὶ μόνον γιὰ
δὲν πίστευε, ὅπως ὁ ἴδιος του χαρακτηζόμενα ἱερολογί-
ται, στὴ θεατρικὴ τέχνη. Μὰ με ὅλα αὐτὰ εἶναι πάν-
τα ἐνδιαφέρον, φυσιογνωμίες σὰν τοῦ Μπωντελαίρ, νὰ
τὴς γνωρίζουμε ἀπ' ὅλες τοὺς τῆς ὕψους. Κ' ἡ μελέτη
οὗ Μπουασὸν, παρουσιάζοντάς μας τὴν δραματικὴν πα-
ραγωγὴν του, μᾶς βοηθεῖ σπουδαίῳ, μιλώντας πάντου
σὲ μιὰν ἐκδήλωσιν τοῦ ποιητῆ γιὰ τὴν ὅποια λίγα,
πολύ λίγα ἴσαμε τώρα εἶχαμε ἀκούσει.

—Τέλη τοῦ Ὁκτώβριος ποῦ κλείνουν τὰ ἑκατὸ χρό-
να ἀπὸ τὴ γέννησιν τοῦ Δοστογιέφσκη — γεννήθη-

κε στις 30 τοῦ Ὀκτωβρίου 1821 — ἡ Κυβέρνησις τῶν Σοβιέτ ἐτοιμάζει ἐντατικὰ τὴ σχετικὴ γιορτὴ. Ὁ ἐκδοτικὸς Οἶκος «Κολοσσ» ποὺ δαίνει τώρα τὰ καλύτερα ἐπιστημονικὰ καὶ φιλολογικὰ ἔργα τῆς σημερινῆς Ρωσσίας—τελευταῖες ἐκδόσεις του «ἡ κοινωνιολογία» τοῦ Σοροκὶν καὶ ἄλλα — ἐτοιμάζει τὴν ἐκδόσιν μιᾶς συλλογῆς μεγάλης, ἀφιερώνοντάς τηνε τοῦ Δοστογιέφ-σκη.

--Διὸ διδύλα γιὰ τὸ Στὴν Μπέδ δῆλανε στὸ Παρίσι καὶ σκεδόν, ἐν τῷ Choisy (ἐκδόσις Plon-Neurrit) καὶ τῷ Michant (ἐκδόσις τοῦ Hachette) Βιογραφίες καὶ τὰ δύο, μὲ περισσό-τε-ρη καὶ πρὸ λεπτόλογη κριτικὴ ἀνάλυσις τῶν ἔργων του τοῦ πρώτου, καὶ πρὸ πορτραίτιστ, μὲ περισσώ-τε-ρη ψυχολογία τοῦ διηγήσαντος τὸ διδύλο τοῦ Michant Διαβάζοντας κορμέντες καὶ τὰ δύο, ἔχει νὰ μὲν ἀξέ-ρια τὴ ζωὴ τοῦ ἰδιώτου κριτικοῦ καὶ ποιητῆ, τὸ χα-ρά-κτηρα του, τοὺς ἔρωτές του, τὴς πεποιθήσεις του, τὴς οὐτοπίες του, ἔχει γενικά τὸν ἀνθρωπο-σὲ ἱερανοπο-ητικὸ βαθμὸν, μὰ τὴν ἀνάλυσιν τῶν ἔργων του ὅ-χι τόσο πλείρια οὔτε καθαρὴ ὅσο θὰ ἤθελε. Δὲ λέμε γιὰ τὴς «Δευτεριώτικες κοινότητες» οὔτε γιὰ τὰ φιλο-λο-γικά πορτραίτ'ς του μὰ γιὰ τὸ «Port-Royal» τὸ σπου-δαϊότερό του ἔργο θὰ θέλαμε βαθύτερην ἀνάλυσιν καὶ κρίσεις πρὸ πλῆρεις. Ὅσο γιὰ τὰ συμπεράσματα τῶν συγγραφέων, ξεχωρίζοντας τὴ μιὰν ἀπὸ τὴν ἄλλη τὴς δύο βιογραφίες, βλέπουμε τὸ Choisy ἐμπνευσμέ-νον ἀπὸ ἕνα ἀκράτητον ὑπερβολικὸ θαυμασμὸν στὸ εἶδωλό του καὶ τὸ Michant ψυχραμώτερο. Τόσο ψύ-χραιμο, ποὺ μιλώντας λόγου χάριν γιὰ τὸ ποιητικὸ τα-λέντο τοῦ Στὴν Μπέδ, μακριὰ ἀπὸ κάθε προκατάλη-ψη, μᾶς μολογᾷ πὺς μ' ὅλη τὴν ὑποστήριξιν ποὺ χρωσάει ὁ ρωμαντισμὸς στὴν κριτικὴ του, οὕτως ὁ ἴδιος του, σὰν ποιητῆς, μέσα στὴν παγκόσμια ρωμαν-τικὴ ποίησιν δὲν μπορεῖ νὰ εἰς ξεχωριστὴ θέσιν.

ΑΦΙΕΡΩΣΗ

Στὴ Δ)δα Ἀθηνᾶ Ε*

Περνᾶς, ὅπως γλυστράει τ' ἀγέρι μέσα
στὸ φουντωμένο δέντρο καὶ ἀναδεύει
μὲ δροσοδόλια τὰ κλωνία του ἀνέσα
καὶ τὸ φιλάει, λυγρὴ καὶ τὸ παιδεύει.

Περνᾶς, ὅπως μπουμπούκι ἀνθῆνιο πλάι
σὲ στέργο ἔνα χαμόδεντρο τ' Ἀπρίλιν
καὶ μόνο ἕνα φλουδάκι σου γελάει
πάνω στὰ ματωμένα σου τὰ χεῖλη.

Ροδάτο, ντροσιπλὸ κρινάκι, κ' ἕνα
γιὰ μένα μέσ' στὴν ὅλη ροδοπλάση,
σὰν ὄνειρο περνᾶς, τὰ κουρασμένα
τὰ μάτια μου ποὺ θέλει νὰ γελάσει.

Γλυκὸ δροσάτο, κόκκινο βλαστάρη,
τὸ ξαίρω, εἶσαι μιὰ στάλα σὰ ροδίτης,
πεσιμένη ἀπ' τὸ ματάκι τοῦ δοξάρη
τοῦ δόλοχαρου παιδιοῦ τῆς Ἀφροδίτης.

Ἀπ. Ν. Μαγγανάκης

ΣΤΗΝ ΚΟΡΗ ΜΟΥ

Τοῦ σπιτιοῦ μου πρωτογέννητο καμάρι!
Δώδεκα χρόνια πρὶν σὰν τέτατα μέρα
Τοῦ κόσμου ἐξορίζεις τὸ φῶς, ἐνῶ ἀπὸ πέρα
Τρελλοὶ σπουργίτες σ' ἀνθοστόλιστο κλωνάρι,

Δυὸ χαρναγῶν τοῦ Μάη τὸ ροδιμένο ἀχνάρι
Ἐχαιρετίζαν. Μῦρα στὸν γλαυκὸν αἰθέρα
Ἀπ' τοὺς χυμούς τῶν λουλουδιῶν καὶ ἡ μητέρα
Στὴν ἀγκαλιά θωρώντας τρυφερὸ βλαστάρη

Σὲ ἀγγελικὸ χαμόγελο εἶχε ἀπαλύνει
Τὴ δημιουργικὴ τῆς ἀγωνία. Τώρα
Γιὰ σέ, Κορούλα μου, ἀρχινᾷ ἡ ζωὴ νὰ λυσι

Τὰ μυστικά της. Ὁδηγὸς τὴν πᾶσαν ὥρα,
Στὸ ἔνστιχτό σου ὡς γενεὶ μιὰ τίμα κρίση.
Μὲ τὴν εὐχή μου. Κι ἄλλος χρόνος ὡς γυρίσει.

3)5)1921.

ΦΕΓΓΑΡΟΒΡΑΔΙΑ

Γλυκεῖα ποὺ εἶναι ἡ βραδιά μὲ τὸ φεγγάρι!
Πέρα, ὁ κάμπος καὶ τὰ μαγεμένα
Βουνὰ τῆς Ἀττικῆς, μὲ πόση χάριν,
Μέσ' στὸ θαμπὸ ἀχνόφωτο λουσμένα
Ἀπαλογέρουν.

Γύρω, μακάριων ἕπνων ἡ γαλήνη
Καὶ τῶν γλυκῶν ἐνείρων χαμογέλια,
Μὲ τὴς φεγγοδολίες τῆς ἡσυχίας
Στὰ ματωμένα πεῦκα καὶ στ' ἀμπέλια,
Δές, ἀσπτεῖται.

Γλυκύτατο κανούρισμα τονίζει
Τὸ ἀγέρι τώρα καὶ σκαπίνει πάλι...
Κ' ἡ ἀποσταμένη μὲς ψυχὴ γυρίζει
Ζητώντας τοῦ ἀπείρου τὴν ἀγκάλην
Μιὰν ἀδερφή της...

8)1921.

Ἀγ. Δίονας

ΕΝΑ ΓΡΑΜΜΑ

Ἐνα γράμμα, μέσ' στοὺς ἡσικούς τῶν βραδιῶν,
Τὰ παράτονα μᾶς λέει τῶν καρδιῶν
Τῶν νοσταλγικῶν παιδιῶν.

Καὶ τὸν πόνο καὶ τὴ θλίψη φέρνει ἡ θύμησις βαριά,
Πρὸ βαριά καὶ ἀπ' τὸ βοριά,
Ποὺ σκορπίζει τοὺς χειμῶνες τὰ κλαδιά.

Κοι τονάω, σὰ θυμῶμαι, ἐδῶ στὰ ξένα
Ὅλα κείνα ποὺ εἶν' γιὰ μέ χαμένα—
Ὡ, καὶ σένα,

Κ' ἔτσι σὰν τὸ καρδοῦν ποὺ στῆς ἐρημίας τὴν ἄμμο
Βούλιαξε βαθιά - βαθιά,
Δέθηκε ἡ ψυχὴ μου πιά...

Μὰ τί νὰ πῶ ;

Σμόγχη.

Μήτσος Παπανικολάου

ΑΝΑΜΝΗΣΗ

Θυμήσου τὸν παλιὸ καιρὸ στὸ ἐρημικὸ ἀκρογιάλι,
Καθόμαστε σιμά κ' οἱ δυὸ κάτω στὴν ἀμμουδιά,
Στὰ γόνατά σου ἔγερνα μὲ πόνο τὸ κεφάλι,
Καὶ τίς βαρκοῦλες βλέπαμε ποὺ πλέαν στὰ βαθιά.

Μοῦλεγες λόγια τρυφερά καὶ λόγια πονεμένα,
Καὶ στὰ μαλλιά σιγὰ ἀπαλά μ' ἀπιδάυνες φιλιά.
Τώρα μονάχη μένω δῶ, σὺ βρισκεσαι στὰ ξένα,
Καὶ σὲ προσμένω, ἀγάπη μου, μ' ὀλάνοιχτη ἀγκαλιά.

ΧΕΙΜΩΝΑΣ

Φυσᾷ ὁ ἀγέρας δύνει, τὰ παραθύρια τρίζουν,
Κι ἄν' τᾶγριο του τὸ φύσημα τὰ δέντρα δλα λυγίζουν,
Στὴ στέγη ἀκούγεται ἡ βροχή ἀγ' ἄλαφρά νὰ σταίξει,
Κ' ἔλα σκυλὶ ἀπὸ μακριὰ φρικιαστικὰ οὐρλιάζει.

Μελάχρα

ΞΕΝΑ ΠΕΡΙΟΔΙΚΑ

• «Mercure de France» 15 τοῦ Ὀκτώβρη. — Ζυλ ντε Γκολμπέ, «ἡ φιλοσοφία τῆς ἀναγωγῆς». — Λουὶ Ρισά-Μουνέ, νουβέλλα. Ἐνα ποίημα τοῦ Ρενέ Κερντιν. Δρ. Λουὶ-Βώ, «Ὁ πρωτόγονος ἄνθρωπος τῆς Κεντρ. Ἀφρικῆς». Ἀνρὺ Κιστιμέρες «Μιά φιλολογικὴ δίκη». Ἐπιθεώρηση τοῦ δεκαπενθήμερου, κίνηση φιλολογικῆ, θεατρικῆ, βιβλιογραφία κλπ.

• «Revue Contemporaine» Σεπτέμβρης. — Οἱ ἀλήθειες καὶ οἱ πλόνες τοῦ νασιοναλισμοῦ. Ζὰν ντε Βιλοντόν «Μούχωμα». Ἐρνέστ Ρενώ «Ἀστυνομία καὶ ποίηση». Λουδοβίκου Νεμό «οἱ σύγχρονοι Ἕλληνες ποιητές». Ἀλμπέρ Φρανκιστέλ «Μαντάμ ντε Μογκομερὺ» κλπ. Φιλολογικὴ καὶ καλλιτεχνικὴ κίνηση, καινούργια βιβλία κλπ.

• «Revue Critique des idées et des livres». — Ζὰν Ριδαίν «Νεόπλουτοι». Ε. Μαρσάν «Τὸ φάντασμα τοῦ κλασικισμοῦ». Φαγκλὸς «Γιολάντα γιὰ τὴ νύφη». Ἐρὶκ Ζαβὶ «Ναδίνα» (νουβέλλα). Πολιτικὲς σημειώσεις, φιλολογικὴ ζωὴ, θέατρο, τέχνες, ἱστορία, βιβλιογραφία κλπ.

• «Revue Mondiale». — Ὀκτώβρης. — Ζοζὲ Ζερμαίν «Ἡ διεθνὴς ὀργάνωση γιὰ τὴν πνευματικὴ ἐργασία». Ἐμὶλ Φαγκέ «Ἡ πίστις» (ἀνέκδοτο). Ἀντουάν Ἀλμπαλά «Τὸ φαιμπρικαρισμένο στυλ». Ν. Σεγκύρ «Τὸ αἶμα τῆς Γαλλίας» (νουβέλλα). Ἀντρέ Λέβινσον «Ἡ σύγχρονη Ρούσση φιλολογία». Ἐπιθεώρηση φιλολογικῆ, θεατρικῆ κλπ.

• «Revue des deux mondes» — Ρενέ Μπαζέν «Ὁ συγγραφέας τῆς Maria Chapdelaine. Πῶλ Ντυμπού «Τὸ ἱρλανδικὸ δράμα». Ἀνριέτ Σελარიέ «Ἐντυπώσεις ἀπὸ τὴ Βιέννα». Ἀντρέ Μπωνιέ «Φιλολογικὴ ἐπιθεώρηση, σημειώσεις γιὰ τὸν Ἐρνέστ Νταντέ». Ἐπιθεώρηση τοῦ δεκαπενθήμερου ἀπὸ τὸ Ρ. Πουανιάρ, κτλ. κτλ.

ΕΝΑ ΤΥΠΟΓΡΑΦΙΚΟ ΛΑΘΟΣ

Στὸ V κεφάλαιο τῆς «Ἀδελφῆς» τῆς Μπετίνας, ποὺ δημοσιεύτηκε στὸ περασμένο φύλλο (σελ. 103), ἔγινε ἓνα λάθος σημαντικὸ. Τὸ V κεφάλαιο, σωστὰ γραμμένο, πρέπει νὰ διαβαστεῖ ἔτσι.

Μὰ εἴταν, ἄλιμονο, καὶ μιὰν ἄλλη βραδιά ποὺ μὲ κράτησες πάλι καὶ ποὺ δεξιόμυνα δίπλα στὸ πικρὸ σου προσκέφαλο, ἄρρωστη μου ἀδερφή. Καὶ δε σοῦ ἔφτασαν, Σίδυλλα, οἱ λιλιάδες ποὺ εἶχα παραώσει στὸ θλιμμένο κελὶ σου, καὶ τὰ δάκριζα ποῦχυνα νήπιο στὸ πικρὸ σου προσκέφαλο... κι οὔτε οἱ ὥρες γονάτιομα, οὔτε ἡ δέηση ὥρες στὴν Μαντόνα ὅλο γλῆκα στὸ φρόντο.

Ο ΦΥΛΑΚΙΣΜΕΝΟΣ ΠΟΥ ΤΡΑΓΟΥΔΟΥΣΕ

εἶναι τὸ ἀριστοτέλεσμα τοῦ μεγάλου Νορβηγοῦ μυθιστοριογράφου

ΓΙΟΧΑΝ ΜΠΟΓΕΡ

ἀριστοτεχνικὰ μεταφρασμένο ἀπὸ τὸν κ. Οἰκονομίδη, ἀρχισυντάκτη τοῦ «Ἐθνους».

Εἶναι ἐφάμιλλο μὲ τὴν «Πεῖνα» τοῦ Κνουτ Χάμφουν, εἶναι μεταφρασμένο σὲ ὅλες τὶς γλώσσες τοῦ κόσμου. Εἶναι ὀνομαστὸ γιὰ τὴ μεγάλη πρωτοτυπία του.

Ο ΑΝΤΡΕΑΣ ΜΠΕΡΓΚΕΤ

ὁ ἥρωας τοῦ ἔργου

Εἶναι ὁ ἀντιπροσωπευτικὸς τύπος τῆς ἐποχῆς μας. Εἶναι ὁ ἀσυνάρτητος ἄνθρωπος τοῦ αἵωνα μας. Εἶναι ὁ καλλιτεχνικὸς ἀγύρτης τοῦ κόσμου μας.

Εἶναι ὁ περιέργος ἡδονιστὴς τῆς ζωῆς μας.

Ἐξεδόθη ἀπὸ τὸ ΑΘΗΝΑΪΚΟ ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟ

Χ. ΓΑΝΙΑΡΗ & Σίας

καὶ πωλεῖται δραχμὲς 3.—

ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΟΝ

ΒΙΒΛΙΟΔΕΤΕΙΟΝ

ΚΑΙ

ΧΑΡΤΟΠΩΛΕΙΟΝ

ΥΨ. Γ. ΞΑΝΘΟΥΔΑΚΗ

25^β — ΟΠΟΣ ΚΟΛΟΚΟΤΡΩΗ — 25^β

— ΑΘΗΝΑΙ —

Δένονται διὰ δερμάτων μαύρων καὶ χρωματιστῶν :

Ἑκαστημονικὰ βιβλία παντὸς εἶδους,

Περιοδικὰ, Ἐφημερίδες Κυβερνήσεως, Ἐφημερίδες Νόμων, Συγγράμματα κλπ.

Διπλομα, σύνθεσις καὶ συρράφη μετὰ σύμφωνος ἡ κλαστικῆς.

Ἐπικollῶνται χάρται ἐπὶ παλίου καὶ βερνικωνονται.

ΣΗΜ. — Οἱ σφιδραμεταὶ τοῦ «Νουμά» δένουν καὶ τὰ 25 ο)ο φτηνότερα τὰ βιβλία τους.